

Soutěže ohařů typu Field-Trials (1)

HISTORIE, VÝZNAM, VÝCVIK, VEDENÍ, ZKUŠEBNÍ ŘÁDY FCI.

Již v XIX. století se setkáváme se soutěžemi ohařů, tedy "stavěcích psů", jak je tato skupina loveckých plemen ve většině světových jazyků, s výjimkou češtiny, označována. Prvními průkopníky tohoto měření sil byli angličtí a francouzští kynologové. Ovšem u výrazu kynologové musím ještě doplnit lovci. Protože v této době byl výcvik loveckého psa bezprostředně svázán s jeho využitím při praktickém lovu.

Dnešní podmínky ve značné části Evropy neumožňují lovecké vyžití všem ohařům ani jejich majitelům. Je to nejenom pro velký nedostatek divoké pernaté zvěře, ale rovněž honiteb, tedy prostorů, nezbytných pro výcvik loveckého psa. O velmi neutěšené situaci v mnoha oblastech západní Evropy jsem se mohla přesvědčit osobně a musím se sklonit před nadšením tamních kynologů, že v takových podmínkách se ještě snaží svoje psy cvičit a umožnit jim, alespoň občas, pobavit se prací v terénu.

Vraťme se ovšem k historii Field-Trials. I tyto soutěže, jako mnoho dalších kynologických činností, se počaly poprvé pořádat na Britských ostrovech, a to již od druhé poloviny XIX. století. Od počátku sloužily ke stejnému účelu, jaký mají dnes. Nešlo a nejde na nich nikdy jen o vzájemné měření sil mezi soutěžícími, ale především o vyhledání nejlepších jedinců pro plemenitbu, a tedy mají nesporně velký význam pro zlepšování vrozených schopností jednotlivých plemen. A protože Britové jsou chovatelé par excellence, výsledky jejich snažení na sebe nedaly dlouho čekat. Právě v tomto období se konstituoval onen propastný rozdíl v práci ostrovních psů, tedy britských ohařů a ohařů kontinentálních, jejichž selekce pro chovné použití probíhala na zcela jiných základech. Na zásluhách tehdejších britských chovatelů nic nezmění ani současná skutečnost, že totiž dnes se nejlepší sportovní psi britských stavěcích plemen naleznou na kontinentě. Zase opět jednou žák překonal učitele, chce se říci, ale ústup britských chovů ze slávy vyplývá z něčeho jiného - z výrazné změny chovatelských priorit na Ostrovech. Právě pro jejich mimořádné kvality byla poptávka po ostrovních psech ve zbytku světa byla velmi vysoká a jejich chov se začal dobře vyplácet. Proto se rozšiřoval, ale zvýšenému počtu psů neodpovídaly možnosti loveckých revírů, a tak se počal stále více preferovat "psincový" chov. Velké psince produkovaly množství exteriérově kvalitních jedinců, ale jejich lovecké schopnosti se počaly vytrácet. Dospělo to tak daleko, že v současnosti se v Británii mnoho pracovních plemen, nejen stavěcí psi, rozdělilo na linie pracovní, jejichž zástupci nemají šanci uspět na výstavách a na linie výstavní, kde jediným měřítkem je exteriérová kvalita. O pracovní vlohly těchto jedinců se nikdo nezajímá. Bohužel i některé země kontinentální Evropy tento trend přijaly a respektují ho, naštěstí však ne všechny.

S počátkem soutěží FT se počala zároveň vytvářet i nová skupina lidí, zabývajících se výcvikem psů pro ně a jejich předváděním. Jsou to profesionální drezéři. Asi největší počet jich působí ve Francii, kde se v některých rodinách touto činností zabývá již několikátá generace. Je to celkem pochopitelné - pro tuto vysoce specializovanou práci není potřeba pouze umět se psy pracovat, znát dopodrobna nejen jejich psychiku, ale i všechna pravidla, předpisy a zvyklosti na FT. Tito cvičitelé musí být rovněž výborní znalci zvěře, protože ten, kdo zná chování zvěře v různých biotopech a v různých podmínkách, může svému psu v soutěži napomoci, v opačném případě mu velmi často uškodí. Ale jednou z nejdůležitějších podmínek pro profesionálního drezéra je bezesporu vlastní, dobře zazvěřená honitba a

dostatek prostoru pro psince. Ve Francii platí pro chovy nad deset držených jedinců zvláštní, dosti přísné předpisy a je nemyslitelné, aby psi byli drženi na malém pozemku třeba v centru města. Proto většina velkých chovatelů v této zemi vlastní velké, samostatně stojící usedlosti či zámečky. Někteří je zdědili, jiní koupili, ale pro všechny je takový prostor nezbytností.

Ve Francii se první FT konal již v roce 1889 v Boranu. Tehdy se jednalo o záležitost velice prestižní, na které se účastnili psi majitelů, kteří "na to měli", tedy především šlechticů a statkářů. Startovné bylo velice vysoké, a také další pravidla, tehdy platná, předurčovala tuto soutěž jako zábavu pro majetné. Samozřejmostí pro psovody byl úbor s vysokými jezdeckými holínkami a kravata byla absolutně nezbytná. (Jaký rozdíl proti dnešku!) Ovšem díky značné výši startovného stačila pořadatelům pouhá pětina vybraných peněz na úhradu nákladů, potřebných na uspořádání vlastní akce a zbytek peněz se rozděloval "do obálek", tedy jako ceny pro psy, kteří se nejlépe umístili. A ty nebyly malé - když tehdy vyhrál francouzský profesionál Herbelin Velkou cenu Anglie, pořídil si za výhru automobil.

Podmínky pro psy ovšem byly v tehdejší době nesrovnatelné s těmi dnešními - zvěře bylo všude dostatek, zvláště koroptví, psi měli mnoho možností získat zkušenosti během výcviku a tréninku a na vlastní soutěži pak měli příležitost předvést vše, co v nich bylo. Jak odlišné to mají dnešní soutěžící - bohatě zazvěřené lokality jsou výjimečné a ten, kdo jimi disponuje, obvykle nefandí tomu, aby v jeho honitbě nějací psi trénovali. S mírnou nadsázkou lze říci, že nejlépe jsou na tom psi městských majitelů, neboť na periférii velkých měst potkáte vždy více drobné zvěře, než myslivců. Jinde je tomu zcela naopak.

Musím se ještě v krátkosti zmínit o faktu, že trialové soutěže se pořádaly i u nás již na konci XIX. a počátku XX. století, tedy za Rakouska i za I. republiky. Jejich pamětníci již asi nejsou, ale stále je v povědomí název, kterým byly tyto zkoušky u nás označovány - "hledáčky". V pozdější době - za druhé světové války, tedy za protektorátu a po něm, ustoupil anglický typ zkoušek způsobu německému, který se u nás pevně uchytil a vliv anglický zcela eliminoval. Za obnovení soutěží Field-Trials můžeme poděkovat tehdejšímu Klubu chovatelů anglických ohařů, který je opět počal pořádat od počátku 60. let XX. století. Prvním průkopníkem v organizování Field Trials pro kontinentální ohaře a také podzimního typu, tzv. Field-Trials Gibier Tiré, byl od svého vzniku v roce 1990 Klub bretaňských ohařů.

Je velmi potěšitelné, že v současnosti se snad začíná blýskat na lepší časy a k pořádání FT se odhodlávají i další kluby kontinentálních stavěcích psů. A ještě větší radost nám, chovatelům těchto plemen, působí, že se na nich objevují mladé tváře, což nám dává naději, že trialové soutěže se u nás udrží a do Evropy přijdeme již se psy i cvičiteli, schopnými obstát při soutěžení s evropskou špičkou.

PŘEDPISY, PŘEDVÁDĚNÍ

V minulém čísle jsme se seznámili s historií a důvody, pro které tyto soutěže vlastně v Evropě vznikly. Dnes se budeme zabývat více pravidly, která v současnosti platí pro všechny typy trialových soutěží.

V tomto článku není možno věnovat prostor ke zveřejnění veškerých pravidel, jimiž se řídí pořadatelé, rozhodčí i startující při všech typech Field-Trials. Rozsah jednotlivých zkušebních řádů je dosti značný, a proto si myslím, že stačí, když eventuelní zájemci o jejich kompletní znění zde naleznou odkazy na webové stránky, na nichž jsou úplné texty pravidel pro

jednotlivé soutěže umístěny. Pro kontinentální ohaře jsou pravidla FT zveřejněna na této adrese www.breton.cz, pro britské ohaře na www.pointer-setter.cz.

Nejprve se věnujeme rozdělení trialových soutěží. Za hlavní se považuje dělení podle původu jednotlivých plemen - tedy rozdělení na soutěže plemen kontinentálních (pocházejících z kontinentální Evropy) a plemen britských (dříve se častěji používalo termínu "anglických", ale jelikož jednotlivé rasy pocházejí ze všech částí Britských ostrovů, nikoli jenom z Anglie, přistoupilo se k tomuto jistě výstižnějšímu označení). Jednotlivé skupiny plemen mají svoje vlastní zkušební řády - vlastní pravidla. Trialové soutěže se mohou pořádat buď jako párové (couple) - při nich startují souběžně dva psi, nebo solo - každý soutěžící startuje sám. Další dělení je již ponecháno na vůli pořadatelů. Je ovšem nezbytné, aby v propozicích (programme) bylo jasně uvedeno, o jaký typ soutěže se v konkrétním případě jedná. V tomto "programu" by také měly být uvedeny ty druhy zvěře, na nichž se bude zkoušet a pouze dobrý bod na vyjmenovaných druzích zvěře je potom psu započítáván. Kromě toho mohou být FT vypsané jako "otevřené", tzn. přístupné všem vůdcům, nebo "amateurs" - tedy začátečnické, na nichž nesmějí startovat psi, kteří již mají za sebou úspěšné starty. V německy hovořících zemích a u nás je typ "amateurs" nahrazován typem "derby", kde je věkové, nikoli výkonové omezení. K derby může být přihlášen pes do 36 měsíců věku. Z některých zemí známe i speciální soutěže, vypsané pro profesionální drezéry či pro psy, kteří již mají splněny nějaké limity - třeba ocenění "výborně" (EXC). Každé z takovýchto omezení musí být vždy řádně uvedeno v propozicích akce. Je nezbytné, aby propozice obsahovaly také stanovení data uzávěrky pro přihlášení se k soutěži.

V našich podmínkách, kde jsme dá se říci stále teprve na začátku a počty přihlášených psů mnohdy jen taktak stačí k tomu, aby soutěž mohla vůbec proběhnout, se o vypsaní určitým způsobem omezené, výběrové soutěže nedá vůbec uvažovat. Pořadatelé Field-Trials jsou u nás výhradně chovatelské kluby, žádná z mysliveckých organizací, pokud vím, se k uspořádání takovéhoho měření sil ohařů ještě neodhodlala. Zcela jiná je situace ve Francii, Itálii, Chorvatsku, Španělsku, ale i na Britských ostrovech. V těchto zemích lovecké organizace oceňují význam Field-Trials pro udržení kvality populace jejich psů a počty soutěží tam jdou ročně do stovek či dokonce tisíců. Pak se ovšem dá skutečně hovořit o vyhledávání excelentních jedinců, když třeba jeden pes získá během roku 20x ocenění "výborně" a navrch ještě nějaký ten CACT či dokonce CACIT. Jeho kvalita je tím jednoznačně prokázána. Když se pořádá do 5-7 trialsů ročně, jako je tomu u nás, a ještě se celá naše špička na nich obvykle nesejde, pak konečné výsledky nejsou již zdaleka tak průkazné a chtějí-li se naši psi opravdu zaskvět, musí startovat v zahraničí.

Další dělení Field Trials je podle ročních období - známe FT jarní (printemps), které vypadají docela jednoduše, ale popravdě je to nepřísňěji hodnocená kategorie FT. Proto se také veškeré šampionáty jednotlivých plemen konají na jaře. Při jarních FT se nikdy zvěř neloví, hodnotí se výhradně práce do výstřelu, aport není nikdy vyžadován. Při jarních FT je velmi přísně hodnocen styl, příslušný pro určité plemeno a pes, který nepracuje "ve stylu", nemá při nich šanci být oceněn. Další kategorií jsou FT letní (été), ale ty obvykle nebývají často vypisovány. V období lovecké sezóny se pořádají FT-GT ("gibier tiré", nebo také "chasse pratique"), zkoušky praktického lovu. Tyto zkoušky musí prokázat schopnost ohaře pro použití v lovecké praxi, tedy nejen před výstřelem, ale i po něm.. Proto považuji za velmi úsměvnou situaci v České republice, kde máme "vlastní zkoušky lovecké upotřebitelnosti" a mezinárodní zkoušky praktického lovu, pořádané podle pravidel, platících ve zbytku světa, pro nás nejsou dostatečně průkazné. A to i přesto, že jejich znění schválila ÚKOZ a za minulého personálního obsazení MZe a znění bývalého zákona o myslivosti byly po krátkou dobu opravdu respektovány jako adekvátní zkouška, kvalifikující ohaře k použití v praktické

myslivosti. Inu, my Češi jsme asi výrazně chytřejší, než zbytek světa. Nebo je tomu zcela naopak? O tom ať si už podumá každý čtenář sám. Při FT-GT stanovují pravidla, že akce při zkoušce má být co nejpodobnější praktickému lovu a je preferován takový způsob práce, při němž pes zvěř vyhledá, vystaví, lovec ji uloví a pes ji na povel dohledá a přinese. Vzhledem k situaci, která je čím dál častější ve značné části Evropy, tedy při nedostatku divoké zvěře, umožňuje zkušební řád nahradit přinášení zvěře střelené přinášením zvěře pohozené - děje se tak ovšem vždy současně s výstřelem a i v tomto případě má jít pes pro aport až na povel. Při posuzování FT-GT se již neklade tak silný důraz na stylovou práci psa, i když ani tady není styl zanedbatelný, ale je především hodnocena lovecká chuť psa zvěř vyhledat a následně dohledat - Francouzi pro to mají krásný výraz - hovoří o "vysoké lovecké účinnosti" psa.

Podle pravidel FT-GT (couple), rozšířených ovšem ještě o přinášení vodní zvěře z hluboké vody, se pořádá i nejprestižnější evropské měření sil cvičitelů a milovníků ohařů, MS ohařů. To se vždy koná ke konci roku, v období lovecké sezóny a k účasti se sjíždí každoročně více jak sto soutěžících z desítek států Evropy, někdy ovšem i z jiných kontinentů. Je mimořádně potěšitelné, že od roku 1996, kdy byli poprvé při MS hodnoceni dva čeští psi - pointer a bretaňský ohař, se kvalita našich reprezentantů rok od roku zvyšuje. Především v kategorii britských plemen se nám již počíná dařit se sice po krůčcích, ale přece jenom prosazovat do té vyšší kategorie startujících, mezi ty, kteří přijeli obstát, nejenom zúčastnit se.

Kde se můžete u nás v České republice zúčastnit Field-Trials, ať už jako divák, či startující? Jak jsem již uvedla, jsou FT pořádány výhradně chovatelskými kluby ohařů, a tak všechny FT mají být uvedeny v seznamu klubových zkoušek. Ten je obvykle zveřejňován v časopise "Myslivost". Kromě toho jsou propozice na internetových stránkách pořadatelských chovatelských klubů - Českého pointer a setr klubu, Klubu bretaňských ohařů, Moravskoslezského klubu chovatelů anglických ohařů. Soutěže jarního typu se konají již v dubnu, eventuelně v květnu, podzimní pak v srpnu nebo v září.

Nakonec se musím ještě zmínit o vrcholné chovatelské zkoušce, vypisované výhradně pro britské ohaře. Jmenuje se "Grand Quete" /zkouška dalekého hledání/, psi při ní pracují vždy v páru, body se udělují výhradně na zvěři koroptví a její význam je skutečně především chovatelský. Jediným kritériem je vyhledat vrcholné plemeníky, eventuelně chovné feny pro zkvalitňování chovu britských plemen. Na Grand Quete se hodnotí především absolutní nasazení ohaře při hledání, jehož rozsah do stran může přesahovat i 800 m na každou stranu, při doslova "vražedném" tempu. Takové nasazení vydrží jenom vynikající jedinci a především jedinci zdraví. Takže pořádání této zkoušky není samoučelné. I při těchto požadavcích musí ovšem ohař, aby mohl být hodnocen, zvěř nalézt a perfektně vypracovat, stejně jako při klasickém Trialu. Grand Quete se v České republice nepořádá, chybí nám pro něj nejenom dostatečně rozsáhlé prostory, fyzicky zdatní rozhodčí, ale především psi. Vždyť za celou poválečnou historii chovu našich "angličanů" při této zkoušce obstáli pouze 2 jedinci - pointer "Riff z Hajnice" a fena anglického setra "Livia od Benčiča".

Předvádění ohaře na Field-Trials se poněkud liší od zaběhnuté praxe našich zkoušek. U nás je běžnou praxí, že každého psa vždy při práci hodnotí dva rozhodčí. Pro FT je ustanoveno, že při párovém hledání by měli být rozhodčí 3 - tedy každého soutěžícího "dostane na starost" jeden z bočních rozhodčích, uprostřed je předseda poroty, který má při konečném verdiktu hlavní slovo. Ale při hledání "solo" je tomu jinak - pro tuto soutěž stačí na posuzování jeden rozhodčí. Soutěžící psovodi se svými psy jsou povinni, dokud v soutěži pokračují, být neustále v dosahu poroty, neboť nevědí, kdy je rozhodčí pozve. Při FT může totiž posuzovatel psa zavolat do terénu tolikrát, kolikrát to uzná za potřebné. Neplatí ovšem přímá úměra - tedy čím více absolvovaných kol, tím lepší výsledek. Mnohdy je tomu právě naopak. Špičkový pes

ukáže svoje kvality hned při prvním rozběhu, tam, kde si ovšem rozhodčí není jistý, povolává soutěžícího opět, dokud jej pes nepřesvědčí o svých kvalitách, či naopak. Ovšem z vlastní zkušenosti vím, že psů, kterým bývá poskytnuto druhé kolo, mnoho není. Rozhodčí se obvykle rozhodnou hned v prvním rozběhu.

Běžnou praxí na "našich" zkouškách je, že každý výkon psa rozhodčí nějak okomentují, psovodi na to čekají a, želbohu, se rádi o konečné známce dohadují. Když vyjedete na FT do zahraničí, připadáte si zpočátku, než se se zvyklostmi, zde běžnými, seznámíte, jak Alenka v říši divů. Prvním překvapením je, že vám často rozhodčí po odtroubení vašeho rozběhu neřekne vůbec nic. Nejste-li zkušený psovod, znalý situace, zůstáváte až do konečného vyhlášení výsledků v nejistotě, obstál-li váš pes a jaká známka mu byla udělena. V tom lepším případě vám výsledek sdělí. Nedoporučuji nikomu, aby o výsledku s rozhodčími polemizoval - to se prostě nedělá, i kdyby vaše subjektivní představa ohodnocení výkonu vašeho psa byla jakákoliv. Když zkusíte polemizovat (což obvykle předpokládá na zahraničních akcích také znalost příslušných jazyků a při těchto soutěžích zdaleka není angličtina tím stěžejním dorozumívacím prostředkem), vzbudíte nelibost nejen u poroty, ale značně překvapeně se k tomu budou tvářit i kolegové soutěžící. V konečném výsledku si pak oni všichni udělají záporný obrázek o Česku všeobecně.

Při předvádění na FT je soutěžící řízen pokyny rozhodčího, eventuelně "technického delegáta", což je obdoba u nás z výstav známého vedoucího kruhu. Technický delegát zajišťuje nejenom správnou orientaci soutěžících i poroty v terénu, ale v podstatě je to on, kdo předává výsledky ke zpracování do "kanceláře". Při velkých akcích je taková kancelář, vybavená počítačovou technikou, pro zdárný průběh soutěží, které se konají i několik dní po sobě, absolutně nezbytná. K potřebné výbavě psovoda patří vodítko a píšťalka, kterou by ovšem měl používat jen v nezbytných případech, přirozeně potřeby pro psa, především voda na pití i jeho eventuelní osvěžení - nezapomeňme, že většina FT se koná v teplých obdobích roku - a také signální pistole (9mm). S tou si soutěžící sám střelí po splnění "bodu", obvykle na pokyn rozhodčího. Ale může se stát, že pokyn nepřijde a pokud nevystřelíte, psu pak bod není uznán. Proto je vždy vhodné, jestliže jsme přesvědčeni, že náš pes splnil bod a neudělal chybu, po vzletnutí zvěře vystřelit. Jestliže rozhodčí z nějakého důvodu bod neuzná, nedá se nic dělat, ale vy jste se snažili podle pravidel. Podmínka vlastní pistole odpadá při podzimním FT-GT, při němž se loví zvěř. Tehdy zajišťuje střelce i s loveckou zbraní pořadatel a střelec je vždy k dispozici startujícím. Psovod si nikdy zvěř nestřelí sám!

Vedení psa v poli má být ohleduplné ke konkurentovi, pokud se běží v páru, ale i při solo soutěžích jsou penalizovány příliš časté a hlučné povely. Ovšem vše závisí na naturelu psovoda - často se vám stane, že se dostanete do rozběhu s Italem a přimět tohoto syna jihu ke klidnému a tichému vedení je někdy značně obtížné. A navíc ne každý rozhodčí takový způsob vedení penalizuje. Základní kolo v trvání 15 minut by mělo být poskytnuto každému soutěžícímu psovi, pokud ovšem neobtěžuje partnera, nepohybuje se neadekvátně k požadavku zkoušky nebo prostě neuteče. V první minutě rozběhu, která je psovi přidělena "pro zahřátí", se mu nepočítá žádná chyba, kterou by eventuelně udělal, ale kladné body se mu započítávají. Po uplynutí první minuty, které je ohlášeno zatroubením, se jede "naostro". Práce psa se hodnotí podle těchto kritérií: hledání musí odpovídat stylu příslušného plemene, musí být jasně vyjádřena touha najít zvěř, terén musí být prohledán tak, aby bylo vyloučeno vynechání každého místa, v němž by se zvěř mohla ukrývat. Všechny trialové soutěže se zkouší na zvěři pernaté, pouze při FT-GT lze započítat bod, získaný na srstnaté. Bod pouze na srstnaté ale nikdy nedovoluje zadat psovi jakýkoliv titul. "Bod" je základním kritériem při hodnocení. Sestává z hledání, vyhledání zvěře, jejího vystavení, postoupení, jejího vyhnání na povel či vyhnání psovodem (způsob vyhnání zvěře stanovuje rozhodčí), absolutního klidu psa

po jejím vzletnutí, při párovém hledání musí pes prokázat přiznávání a při podzimním FT-GT je součástí bodu ještě přinesení ulovené zvěře. Není důležité, kolik takových bodů se psovi povedlo během rozběhu udělat, ale záleží především na jejich kvalitě - tedy způsobu, jakým potřebné požadavky pes splnil. Konec rozběhu, stejně jako jeho přerušení, je ohlašován rovněž zatroubením. Při trialu je mnoho zdánlivých maličností, které se při našich tradičních zkouškách přejdou mlčením, důvodem k vyloučení psa. Ať už je to práce v poli, která neodpovídá stylu plemene, přejítí pernaté, její vyhnání při dobrém větru, zaskočení za pernatou či prohnání srstnaté, znaky bázlivosti po výstřelu či odmítnutí psa nechat se vůdcem uvázat. Kromě vyloučení (E - éliminé) může dojít k tomu, že pes, který neudělal žádnou vylučující chybu, prostě nenašel zvěř z toho důvodu, že v přiděleném terénu nebyla. Pak je neklasifikován (NC - non classé). Všimněte si, že všechna označení mají zkratky, pocházející z francouzštiny. Tento jazyk je používán při všech vrcholných mezinárodních trialových akcích. Pokud pes splnil potřebný "bod", záleží na tom, jak jej splnil. Oceněními "výborně" (EXC- excellent) rozhodčí nikdy neplýtvají a takové ocenění získá opravdu jenom jedinec, jehož práce snese velmi přísná kritéria. Ještě pro "velmi dobře" (TB - tres bon) musí pes předvést velmi kvalitní práci, při níž se mu toleruje opravdu jen nějaký malinký nedostatek. "Dobře" (B - bon) bývali zpočátku nejčastěji hodnoceni naši reprezentanti, naštěstí je tomu již dnes jinak. Toto ocenění je udělováno psům, kteří sice splnili požadované vyhledání a vypracování zvěře, ale obvykle mají problémy se stylem či prostorností hledání. Můžeme se setkat ještě se dvěma oceněními, která sice neznamenají, že pes v soutěži obstál, ale přesto se poznamenávají jako ocenění výjimečných kvalit zmíněného psa. Jsou to CQN (osvědčení vrozených vloh) a MTHR. I pro toto ocenění je nutné, aby pes předvedl vynikající práci, ale udělal při ní nějakou výcvikovou chybu (třeba odmítl aport při FT-GT).

Zdá se vám, že zvládnout pravidla, zvyklosti a nezbytné podmínky pro úspěšnou reprezentaci na FT se podobá maturitě? Je to tak a navíc se na mezinárodním poli setkáte s konkurencí opravdových "vysokoškoláků", tedy absolutních profesionálů. Ale neházejte nikdy předem flintu do žita. FT jsou soutěže, které můžeme označit za sportovní, pro to, abychom na nich mohli s našimi psi úspěšně "běhat" nemusíme vůbec být lovci a přitom dopřejeme našim čtyřnohým kamarádům radost z rozvíjení jejich vrozených schopností, které jim byly předány mnohými generacemi předků.

JAKÉHO PSA SI VYBEREME

První doporučení, které zde uvedu a něž kladu velký důraz, je toto: chceme-li se opravdu věnovat sportovnímu vyžití s ohařem na soutěžích FT, nestačí, že jsme si prostudovali zkušební řád a něco si někde přečetli. To hlavní a nejdůležitější je, abychom se vydali osobně podívat se na Field-Trials, i když psa třeba ještě nemáme a teprve o jeho pořízení uvažujeme. Zkušenost, získaná přímým kontaktem jak se soutěžícími, tak přítomnými milovníky ohařů a také jednotlivé výkony, které v poli uvidíme, nám řeknou víc, než deset knížek.

Jestliže je naše rozhodnutí pevné, nastává nám nelehké rozhodování, jakého psa si pořídit. (Jestliže již doma ohaře máme, tenhle bod odpadá, ale znalost jednotlivých plemen se nám bude hodit třeba příště.)

Téměř vždy se člověk rozhoduje o plemeni, které si chce pořídit, podle toho, jak se mu líbí. Ale tohle kritérium není dobré v případě, nechceme-li mít ze svého kamaráda buď jenom domácího mazlíčka, nebo letadlo, které nám po "startu" chytají kdesi v dáli cizí lidé - máme-li ovšem štěstí. V první řadě se musíme seznámit s charakterem zvoleného plemene, jeho vrozenou ovladatelností, která je velmi důležitá především pro začínajícího cvičitele, ale i jeho vrozenými předpoklady pro polní práci. Pokusím se tady nastínit jenom velice stručně

charaktery a schopnosti na FT nejčastěji předváděných plemen, ale podrobnější informace si musí každý zájemce obstarat sám, ať již u chovatelů, či ještě lépe zkušených rozhodčích pro Field-Trials.

Britští ohaři jsou psi, pro které vlastně FT byly založeny. Tyhle zkoušky jim byly šity na míru a oni na nich předvádějí ty nejkrásnější výkony. Je nasnadě, že v kategorii britských ohařů je vždy větší konkurence, než u těch kontinentálních - soutěžících psů bývá více a jejich výkony jsou vyrovnanější. Ovšem vzhledem k tomu, že správný britský ohař pracuje na velkou vzdálenost, musí být výborně "v ruce", tj. v podstatě musí pracovat spolehlivě, aniž by potřeboval během rozběhu korigovat. Docílit toho není snadné, zvláště když začínáme, a tak mnohdy vyhledáváme pomoc zkušených kynologů. Ne každý cvičitel ale zná FT! Může se vám přihodit, že vám někdo vašeho psa sice naučí pěkně poslouchat a pobíhat okolo vás, ale takový ohař je pro soutěžení již mnohdy nadobro ztracený. Zdá se mi vhodnější začínat s kontinentálním ohařem. Kontinentál nepracuje nikdy na tak velké vzdálenosti (Ani nesmí, musí být vždy patrné, že je to kontinetál! Na to bývají rozhodčí dosti přísní.), což psovodovi umožňuje dobře ovládat psa během výcviku i soutěžní práce. Nabyté zkušenosti, které vůdce získá při výcviku tohoto psa, potom může uplatnit, až si pořídí některého z "angličanů" a bude mířit do špičky.

A nyní již k přistoupím ke krátkým charakteristikám jednotlivých plemen z pohledu jejich možného využití na Field-Trials.

ANGLICKÝ SETR je bezesporu králem mezi trialovými psy. O jeho výjimečných kvalitách svědčí výsledky téměř všech vrcholových soutěží, vypsanych pro britská plemena. Vždyť například jenom na MS ohařů, které sleduji pravidelně již 10 roků, nepamatuji, že by vyhrál jiný pes, než anglický setr. Často obsadí všechna tři první místa. Anglický setr se liší svým stylem práce ode všech ostatních plemen ohařů, svým způsobem pohybu ode všech psů. Jeho pohyb v poli je charakterizován těmito přirovnáními - "plazí se jako zmije, plíží se jako kočka". Jsou to přirovnání výstižná, ovšem musíme si umět představit, že toto plížení probíhá za velké rychlosti, se kterou AS pracuje. A jeho hledání pak je zakončeno efektním vystavováním v pozici vleže či vsedě. Hledá široko do stran a nedaleko dopředu před vůdce. Voditelnost AS je v porovnání s ostatními britskými plemeny velmi slušná.

POINTR je druhým nejčastěji předváděným plemenem na FT. Je to absolutní plnokrevník. Jeho lovecká akce se výrazně odlišuje od té, jakou předvádí anglický setr. Pohyb je mimořádně razantní, hledání velmi prostorné, neprohledává terén v takových smyčkách, jako anglický setr, v terénu jde obvykle ještě dále. Vystavování je stejně razantní, jako pohyb, hlava je vždy nesena vysoko - při hledání i při vystavení, není-li ovšem zvěř příliš blízko. Potom pes směřuje nosem přímo ke zvěři. Ale to se dobrému trialeru nestává, zkušený pes ví o zvěři na velikou vzdálenost.

GORDONSETR se nyní stává oblíbeným trialovým psem, zvláště v sousedním Německu. Jelikož je to pes s hrubší kostrou, odpovídá styl pohybu v poli jeho tělesné stavbě. I on nese hlavu vysoko, ale ne tolik, jako pointer. Vyniká velkou loveckou vášní, což někdy činí potíže při jeho vedení.

IRSKÝ ČERVENÝ SETR nejvíce doplatil na oddělení pracovních a exteriérových linií britských ohařů, o kterém jsem se zmiňovala na počátku našeho seriálu. Současná populace těchto nádherných setrů je určitě z 80 - 90 % zastoupena linií výstavních psů, neboť pracovní irčani se od nich hodně liší, takže ani jejich nezpochybnitelné lovecké schopnosti nedokáží vyrovnat exteriérový handicap. U nás máme zastoupeny převážně jedince, pocházející z

výstavních linií, ale občas sem byla dovezena i "pracovní krev", což se u některých našich irčanů nezapře. Irčan je výrazně lehčí než gordonsetr, pracuje rychle, nesení hlavy je vysoké, voditelnost asi na úrovni gordonsetra.

Je třeba poznamenat, že existuje ještě **Irský červenobílý setr**, plemeno, které jsem ještě nikdy na FT nepotkala. Jeho pracovní standart i tělesná stavba svědčí pro to, že je to převážně klusák, proto asi není v kategorii britských plemen pro soutěžení na FT vyhledáván.

Skupina kontinentálních ohařů je mimořádně bohatá, rozmanitá a v podstatě každý zájemce si může vybrat plemeno, které mu vyhovuje. Najdeme zde plemena s velmi rychlou, s prostornou akcí a naopak zase klusáky s kratším hledáním a velmi slušnou voditelností. Jelikož plemen kontinentálních ohařů je velmi mnoho, zmíním se pouze o těch, která se na FT nejčastěji představují.

NĚMECKÝ KRÁTKOSRSTÝ OHAŘ bývá nepočtenějším kontinentálem na velkých soutěžích. Je to pes, jehož práce v něčem připomíná pointera - ve stylu vystavení, nesení hlavy. Vždyť za dlouhá desetiletí vývoje NKO byla krev pointerů nejednou přilévána. Ale není už to plnokrevník, pracuje na kratší vzdálenost než jeho anglický příbuzný. Pracuje s velkou loveckou vášní, což také znamená, že je na vedení trochu obtížnější.

BRETAŇSKÝ OHAŘ je zastoupen téměř stejně často, jako německý krátkosrstý ohař a s ním se také poctivě vždy dělí o stupně vítězství. Je to malý pes, všechny jeho tělesné linie jsou krátké, a tak jeho rychlý pohyb trochu připomíná kouli, vystřelenou z děla. Vyniká schopností výborně pracovat v hustých nepřehledných terénech, a proto je ve Francii považován za specialistu při soutěžích na sluky. O takových si u nás můžeme nechat jenom zdát, ale v rozsáhlých bažinatých lesích Bretaně a severní Normandie se pravidelně konají FT na tyto opatrné a obtížně vyhledatelné "dámy s dlouhým nosem". Bretoňák má kratší radius hledání, než NKO a je obvykle snáze voditelný.

HRUBOSRSTÍ OHAŘI jsou skupinou, o níž pojednám společně. Německý drátosrstý ohař zaznamenává v poslední době četné úspěchy na FT, je to pes s velkým nasazením a velkou chutí pro aport, což někdy činí obtíže při výcviku klidu před vzlétající zvěří. Griffon je podstatně jemnější povahy, ale i on má velmi slušné výsledky na FT, zvláště podzimního typu. Český fousek má z jmenovaných plemen nejkratší hledání a je nejovladatelnější, bohužel však po léta byl jeho chov u nás zaměřen zcela jiným směrem. Je pro nás všechny velkou satisfakcí, že se konečně cvičitelé tohoto našeho národního plemene začali o FT soutěže zajímat a výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat. Objevil se vynikající ČF "Lump z Vrchánova", který kromě titulu CACIT na soutěži v ČR získal i velmi dobré ocenění na MS v Chorvatsku v loňském roce.

DLOUHOSRSTÍ OHAŘI - ti německého původu, jako je malý münsterland, velký münsterland a německý dlouhosrstý ohař, se na trialech moc neobjevují. Jejich lovecké vlastnosti je předurčují k práci v lese, na stopách, na srstnaté zvěři. Právě tyto v lovecké praxi české myslivosti jistě vyhledávané vlastnosti jim zhoršují možnost specializace na pernatou zvěř při trialových soutěžích.

Francouzští dlouhosrstí ohaři (Francouzský dlouhosrstý, pikardský, modrý pikardský, Pont-Audemer) jsou psi s pomalejším hledáním, jsou to spíše klusáci, což by svědčilo o jejich snadnější voditelnosti. Ve Francii se soutěží účastní, ale na MS ohařů jsem zatím viděla pouze jednu pracovat FDO - a výborně.

KRÁTKOSRSTÍ OHAŘI pocházející z Francie, se liší v typu. Ten, který by měl být specialistou na soutěže FT, je francouzský krátkosrstý ohař typu pyrenejského. Je to malý, lehký a rychlý ohař s jasně patrnou příměsí krve pointra. Další krátkosrsté francouzské plemeno je auvergnéský ohař. Je to pes mohutný, obdélníkového rámce, který se pohybuje převážně klusem. Přesto se začíná na vrcholných soutěžích stále více objevovat, neboť jeho výborný styl a velmi jemný nos jsou ideální pro práci v poli a přitom bývá poměrně velmi dobře ovladatelný. Saingermainský ohař je potomkem pointra kontinentálních ohařů, což by svědčilo o jeho vrozených předpokladech pro práci na FT. Viděla jsem jej startovat pouze jednou v Derby a práce to byla velmi rychlá, s prostorným hledáním.

MAĎARSKÝ OHAŘ, VÝMARSKÝ OHAŘ se stávají stále více plemeny módními, s nimiž se setkáváme čím dále, tím častěji ve městech, než v polích. "Maďar" v krátkosrsté variantě je plemeno velmi vhodné pro trialové soutěže, je dobře ovladatelný a velmi pěkně pracuje v poli. Hrubosrstý maďarský ohař nezapře příměs krve německého drátosrstého ohaře, je velmi temperamentní a vášnivý lovec, což může dělat problémy při nácvičku klidů před zvěří. Výmarský ohař je krásný ohař, vyšlechtěný pro samostatnou lesní práci. Práce v poli jej příliš nepřitahuje, hledá spíše s nízkým nosem a jeho specializací jsou stopy. Kromě toho je velmi často agresivní vůči partnerovi, hledání ve dvojici mu proto mnohdy nevyhovuje. Přesto jsem měla tu čest posuzovat v Belgii specializovaný FT classe amateurs pro výmaráky. Všichni psi se snažili - želbohu téměř všichni jenom o to, aby chytili vysazenou zvěř. Z vlastní zkušenosti tedy mohu doporučit - chcete-li přece jenom cvičit výmaráka na FT, tak ho utvrzujte již od malička k absolutnímu klidu před veškerou zvěří,

Nakonec si dovoluji ještě jednu důležitou radu - vybíráte-li si štěňátko s představou, že s ním budete soutěžit v budoucnu o tituly nejvyšší, přihlížejte také k tomu, jakým směrem je zaměřen chov, z něhož pochází. V případě kontinentálních ohařů je výběr jednodušší - tato plemena nejsou nikde v Evropě rozdělena na linie pracovní a výstavní, jako je tomu u "angličanů". Proto za předpokladu, že budete svému psovi věnovat potřebný čas - a toho nebude málo - a umožníte mu zdravý a plnohodnotný rozvoj a co nejčastější kontakt se zvěří v terénu, máte naději, že uspějete. Zcela jiná je situace u britských ohařů. Zde je jedním z nejdůležitějších kritérií úspěchu původ vašeho štěněte. Nic vám nepomůže, že budete třeba nadšeni krásou jeho rodičů, když to budou psi z exteriérových linií. Tito psi nevyhoví nikdy přísným požadavkům, které jsou kladeny na britského trialera! Při pořizování štěněte, z něhož má být v budoucnu trialový specialista, se obraťte vždy na chovatele, kteří právě tyto linie ohařů chovají. Pak už bude záležet jenom na vás, jak vklad vrozených vlohou vašeho psa zhodnotíte.

VÝCHOVA, VÝCVIK

Našeho malého společníka jsme si konečně přivezli domů. Je milý, sladký, osobitý, trochu svéhlavý a celá rodina je nadšená. Ale už v tomto okamžiku začíná "vtiskávání" důležitých návyků, které nám později buď pomohou, nebo práci přidělají.

V žádném případě štěně neodděluje od členů rodiny, jak se to dříve, zvláště v mysliveckých příručkách, doporučovalo. I dnes se ještě občas setkám s konstatováním: "Já si nemůžu ještě psa pořídit, mám malé děti a ony by mi ho zkazily". To je velký omyl! Je pochopitelné, že štěně musí mít svůj potřebný klid, svoje vymezené místo, na kterém se cítí bezpečně a kam je odesláno i v případech, že něco provede. Tam jej nesmí nikdo obtěžovat, ani děti. Ale jinak by mělo určitě každé štěně, nejenom lovecký specialista, být v úzkém kontaktu se svojí smečkou, kterou mu nyní tvoříme my, jeho rodina. Začátek výchovy štěněte je u všech plemen stejný, jsou kladeny stejné požadavky na jeho chování v rodině i venku, tady se ještě o nějaké specializaci nedá hovořit.

Co považuji já osobně za velmi důležité pro budoucího soutěžního psa, je jeho socializovanost a socializovatelnost. Ne každý pes je adaptabilní v nezvyklém prostředí, máme-li ovšem představu, že budeme s tím naším jezdit po soutěžích po celé Evropě, musí být výborně socializovaný - nesmí nám nikde dělat problémy a jemu nesmí dělat problémy stále nové, denně se měnící prostředí. Tady přichází první kámen úrazu, neboť není-li naše štěně dobře socializovatelné, krátce řečeno, nemá-li dobré nervy a povahu, nastanou problémy. Znam několik psů, kteří ve známém prostředí pracují a chovají se bezvadně, stačí ovšem, aby byli odvezeni někam jinam, objevilo se pár cizích lidí a je po slávě. Dokonce jsem se setkala se psem, který se jevil jako špičkový trialer v poli, dokud byl terén podle jeho představ, stačilo ovšem trochu vlhké oranice, která se mu začala lepit mezi prsty a už neudělal ani krok. Taková nervová labilita vadí u každého psa, ale u loveckého, který má svého pána doprovázet při lovu ve všech možných terénech, je to prostě katastrofa.

Se štěňátkem začínáme vycházet do terénu velmi brzy, ale procházky musí být vždy přiměřeně dlouhé jeho věku a schopnostem. Začneme-li je příliš brzy přetěžovat, i když se nám zdá, že "už na to má", můžeme narušit jeho zdárný tělesný vývoj, především vývoj kostry. Pes nějakým způsobem handicapovaný potom nemůže podávat stejně kvalitní výkony, jako pes zcela zdravý. Prvním cvikem, kterému se věnujeme od útlého mládí, je přivolání. Přivolání je zcela zásadní disciplína a pes na něj musí reagovat za všech okolností. Je mnoho způsobů, jak docílit poměrně spolehlivě plnění tohoto cviku, ale podrobný popis výcviku není záměrem naší série. Teprve po výborném zvládnutí přivolání začínáme se skutečnými loveckými disciplínami. Hned další velmi důležitý cvik je klid před zvěří. Každý dobrý lovecký pes má v sobě notnou dávku lovecké vášně. Tu mu nemůžeme zcela vzít, tak bychom si vychovali nanejvýš příjemného městského společníka. Ale klidové disciplíny jsou pro úspěchy na FT zásadní - při většině trialů totiž i malý krok, který pes udělá za vzlétnutí pernatou zvěří, jej diskvalifikuje. Klid se nacvičuje vždy na šňůře a ve spojení s vystavením. Používá se buď křepelka, nebo holub, kterého jsme si sami do krytiny umístili. Na tuto zvěř navádíme svého mladého psa, vždy na šňůře, a jakmile zjistíme, že dostal její pach do nosu, uklidňujeme jej. Když pes na šňůře zvěř spolehlivě vystavuje, postupujeme s ním za stálého uklidňování za zvěří až do momentu, kdy vzlétne. Tím jej učíme zároveň důležité disciplíně - postupování. Každý temperamentní mladík má tendenci zvěř v momentě, kdy se dá do pohybu, pronásledovat. Proto musí být stále upoután, abychom mohli dobře korigovat jeho chování. Ke klidu jej nutíme povelů, jejichž razance musí být v souladu s povahou psa. Kdybychom použili příliš tvrdý způsob, pes nám zvěř začne zapírat. Nesmíme zapomenout, že při nácviku všech disciplín musíme psa po správném vyplnění cviku vždy odměnit. Na

jaký způsob jej navykneme (polaskání, pamlsek), záleží na nás a také na tom, co jemu nejvíce vyhovuje. Když náš studentík na šňůře spolehlivě vystavuje a je klidný před zvěří, můžeme pokračovat. K tomu, abychom svého ohaře dokázali za všech okolností zastavit, slouží cvik, anglicky nazývaný "down" (daun). Ne každý cvičitel jej používá, ale zvláště u velmi temperamentních psů mám spolehlivý daun velmi usnadní práci. Daun je ulehnutí psa na povel - slovní, dlouhým hvizdem nebo třeba na zvednutí paže - na určitou distanci. Doporučuje se, aby pes ležel s hlavou položenou na zemi - tím se mu značně zmenší obzor a nemůže tedy sledovat, co kde běží nebo letí. Při výcviku daunování začínáme při chůzi u nohy, na vodítku, vzdálenost však postupně prodlužujeme a cvik provádíme i při volném pohybu psa. Cvičíme vždy v místě, kde se nevyskytuje zvěř! Dobře zvládnutý pes daunuje na takovou vzdálenost, na niž je schopen nás slyšet nebo vidět. Když tedy máme spolehlivě poslušného psa, který ví, co se od něj žádá, můžeme pokračovat v nácvičku se zvěří. Zkoušíme střídavě pracovat na vysazené zvěři jak je uvedeno výše - tedy na šňůře - a střídavě k ní přivádíme psa volně. Pokud vidíme, že pes se na zvěř, kterou navěštil, bez zabrzdění řítí, použijeme daun, psa znovu upoutáme a pokračujeme stále v procvičování na šňůře. Lokality, kam zvěř vysadíme, často měníme. Vystaví-li náš pes i bez šňůry, dojdeme k němu a postupujeme s ním pomalu, až zvěř vyletí. Psa při vzletu zase uklidníme, případně zdaunujeme. Teprve tehdy, jsme-li si jisti tím, že náš pes spolehlivě zvládl tuto základní část, dovolíme si jej vypustit do volného terénu. Zpočátku upřednostňujeme lovecké terény velmi málo zazvěřené - takových je u nás pohříchu většina. Především musíme dbát na to, aby se náš pes nenaučil honit srstnatou zvěř. Stane-li se, že na ni v terénu narazí a prožene ji, okamžitě a dostatečně důrazně - opět s přihlédnutím k povaze našeho psa, jej potrestáme. Důraz nesmí být přehnaný u měkkých psů, snadno se zradí a potom odmítají vracet se k psovodovi. Je-li ovšem pes tzv. tvrdý a k tomu vášnivý lovec, na důrazu nemůžeme šetřit, jinak si vychováme štváče, který dříve či později na tuto svoji nectnost doplatí. Využijeme i daun, ve kterém necháme psa na stopě prohnané zvěře ležet. Teprve, jsme-li si dostatečně jisti ovladatelností svého psa a dobře zvládnutými klidy u veškeré zvěře, vydáme se za pernatou zvěř do dobře zazvěřených lokalit. Ty obvykle najdeme tam, kde bychom to nejméně čekali - na perifériích velkých měst, výsypkách a dalších často k myslivosti nevyužívaných pozemcích. Tady můžeme svého psa trénovat bez problémů, které nám jinak bezpochyby nastanou, nejsme-li členy mysliveckých spolků s honitbou, kde nám dovolí psa trénovat. (Pozor, i když máte loveckého psa a jste myslivec, k tomu třeba i člen určitého spolku, snadno se vám může přihodit, že se psem do honitby nesmíte. Obvykle ventilovaný důvod "abyste neplašili zvěř" je jenom zástěrka. Je-li váš pes dobře ovladatelný a absolutně klidný před zvěří, a to na soutěže FT musí bezpodmínečně být, neudělá ani tolik škody, jako vášniví střelci, brousící dnes a denně v revíru.)

Důležitou vrozenou vlastností, obzvláště ceněnou především u britských plemen, je přiznávání. Při společném lovu několika lovců s ohaři, jak byl a dosud je prováděn v západní Evropě na Ostrovech, je tato vlastnost naprosto nezbytná. Pes, který přiznává, na viděnou respektuje svého partnera, vystavujícího zvěř. I on se zastaví ve stejně strnulém postoji, a dokud se nepohne partner, nesmí se pohnout ani on. Vloha k přiznávání by měla být vrozená, stejně jako vloha pro vystavování, ale také k přiznávání musíme většinu psů vést. Je velmi vhodné, máme-li možnost cvičit ve dvojici s druhým psem, který ovšem musí být spolehlivý v poslušnosti a musí pevně vystavovat. Na takto pevně vystavujícího partnera svého psa navádíme tak, aby jej mohl vidět. Některý ohař sám okamžitě zastaví a zůstane v požadovaném postoji. Takového jen chválíme, eventuelně uklidňujeme, aby setrval po celou dobu vystavování jeho společníka. Někteří jedinci však zareagují zcela opačně - mají tendenci vyrazit kupředu a zvěř před vystavujícím psem vypíchnout. Uvědomme si, že při párových soutěžích je to diskvalifikující chyba, proto musíme svého psa zastavit - napoprvé třeba i daunem a pokus opakovat na šňůře. Na šňůře tuto disciplínu procvičujeme tak dlouho, dokud

nedokážeme svého psa stoprocentně zastavit na velmi tichý povel. Tento povel je při soutěžích možné použít u kontinentálních plemen, v případě plemen britských to obvykle není dovoleno.

Ještě bych se tady ráda zmínila o výcvikové pomůcce, která je mnohými velebena, jinými a priori odmítána, která se hojně využívala a stále ještě využívá ke korekci chování psů na dálku. Je to tzv. "elektrický obojek". Tento poměrně nepatrný předmět dokáže mnoho - bohužel nejenom v dobrém. Stejně, jako vám pomůže, můžete si jeho neuváženým používáním psa nadobro zničit, a to nejenom psychicky, ale i fyzicky. Tento obojek má bezpochyby svoje klady - pokud jej máte na svém psovi, jste si především mnohem jistější, že mu můžete zabránit ve vběhnutí do pro něho osudově nebezpečných míst, jako jsou silnice a železnice. Když vidíte, že tam pes nezadržitelně směřuje, můžete jej zastavit. Chcete-li ovšem svého zcela mladého a ještě nedocvičeného psa pomocí obojku "došít horkou jehlou", se zlou se potázete. Myslím si, že obecně platí, že ve výcviku se nic nedá uchvátat, a tak jako říkaly naše babičky, že "dobrá buchta potřebuje lidské sádlo", to samé se dá říci o dobrém psovi. Chodit, cvičit, opakovat, obojek využít pouze v případě, hrozí-li, že si pes osvojí nějaký zlozvyk a když nemáme jinou možnost, jak mu v tom zabránit. I tehdy s ním pracujeme velmi obezřetně - pes je chytrý a brzy pozná, kdy je obojkem ohrožen a kdy ne. Pak může nastat situace, které jsem byla osobě přítomna - mladý a velmi nadějný pointer v rukou velmi zkušeného cvičitele, tedy na první pohled správná kombinace. Ale cvičitel získal elektrický obojek a hned se jej jal zhusta používat. Psa vypustil z auta do terénu až po nasazení obojku. Pes nereagoval na žádné pobídnutí, soustavně kráčel za jeho patami a jen tak obzíral. Na moji otázku, proč že mu tedy obojek nesundá, to majitel udělal. Byly 2 hodiny odpoledne. Psa se nám povedlo chytit až za úplné tmy, několik kilometrů od místa "úniku".

Když se vám zdá, že jste všechno zvládli, že váš pes je opravdu dobře připraven, můžete se s ním přihlásit k soutěžím mladých ohařů - jsou to Derby nebo T.A.N. Rozdíl je v tom, že Derby je již skutečný Field-Trial a i když je hodnocení poněkud benevolentnější, zvláště v oblasti klidů před zvěří, pes při něm musí ukázat jistou vycvičenost. Proto také Field-Trials kategorie Derby kvalifikuje ohaře do třídy pracovní na výstavách, což T.A.N. nemůže. T.A.N. je doslova "Test vrozených vloh" (Test d'aptitudes naturelles) a hodnotí se při něm opravdu jenom vlohy - tedy schopnost psa prohledat přidělený terén, nalézt zvěř a vystavit ji. Na klidy a poslušnost se neklade žádný důraz, ale sleduje se styl práce mladého psa, zda je či není adekvátní příslušnému plemeni.

Při tomto vašem prvním vstupu do soutěžního světa se dozvíte, jak jste připravili svého kamaráda pro jeho kariéru, jak máte pokračovat, kde přidat a co ještě korigovat. Při každém startu, i když třeba neobstojíte, což se na FT stává mnohem častěji, než na jakýchkoliv jiných zkouškách, sbíráte zkušenosti - vy i váš pes. Jak je zúročíte dál, záleží na vašem přístupu, možnostech, schopnostech a v neposlední řadě i na tom, zda máte soutěžního ducha. V každém případě si myslím, že práce, kterou jste si s přípravou vašeho psa dali, nebude zbytečná, a i když nebudete mít toho "nejlepšího z nejlepších", přesto s ním prožijete v terénu, v krásné přírodě, nezapomenutelné okamžiky, které byste bez psa nikdy nezažili.

Při podzimních soutěžích FT-GT se zkouší ještě další disciplíny - dohledávka a přinášení zvěře. Výcvik v přinášení ovšem není obsahem tohoto specializovaného pojednání, ten byl již nesčíslněkrát zpracován ve všech příručkách o výcviku loveckých psů, kde si můžete potřebné rady vyhledat.

Helena Dvořálová